

Пролог

Кажуть, що в сиву давнину богині Естра й Нікса прийшли до Ланіки й вигнали Гор-малека, пожирача світу, в підземелля. А потім наповнили світ життям (і смертю — таким вже було завдання Нікси): рослинами, деревами, комахами, рибою і, звісно, кролями.

Богині вирішили, що світом керуватимуть кролі, які ходитимуть і розмовлятимуть, як колись їхні Предки. Вони дали їм вогонь та прихисток і навіть дванадцять чарівних Дарів, щоб ті їх оберігали.

Але чогось бракувало.

Естра збагнула, що живуть — по-справжньому живуть — тільки ті, хто може міркувати про своє

життя. Міркувати, розмовляти, співати й передавати ці роздуми та думки тим, хто прийде після них (після того, як Нікса зробить свою роботу), щоб нащадки могли з цих думок та ідей користати, розвивати їх і доповнювати.

Життя, подумала богиня, це одна велика історія. І вона потребувала того, хто б цю історію розповідав.

Тому Естра запросила до гурту Кларіона і нарекла його богом пісень та історій. Кларіон обирає собі співців серед кролів і дарував їм своє благословення: уміння черпати з джерела ідей і творчості, коли їм заманеться; дивитися на світ трішки інакше й передавати це бачення через слово, мелодію чи образ.

Отож, П'ять королівств наповнилися піснями, історіями, п'єсами, віршами й малюнками, і жилося тепер там у стократ ліпше.

Співці вирішили, що цю подію варто святкувати (а святкувати співці — ох, як люблять!) й вирішили щороку збиратися в долині у Гостролезому узгір'ї, на межі двох королівств, Ендербі й Орестаду, де у променях весняного сонця виблискує Темнокамінь — споруда з обсидіанових каменюк, що стоять колом.

Там вони п'ють медівку, танцюють, роблять собі татування на вухах і, найголовніше, обмінюються історіями та піснями з іншими співцями з усіх П'яти королівств Ланіки.

Так з'явився фестиваль Кларіона з його галасливим, різнобарвним наметовим містечком, де проводять конкурс на звання Верховного барда. Справжня галабурда: співи, вистави, медівка рікою, зустріч з давніми приятелями і нові знайомства. Щасливе місце радощів і бешкету.

Принаймні так було дотепер.

Бо сьогодні вранці співці, прокинувшись, дізналися, що їхній дорогий Верховний співець помер уночі. Сміх перетворився на сльози, співи — на траур, а фестиваль — на похорон.

Нікса рано чи пізно приходить по кожного кроля, й кожна пісня, оповідка чи вірш закінчуються. Верховний співець вичерпав свій час. Тепер інші співці передаватимуть його оповіді новим поколінням і дбатимуть про те, щоб він далі жив — вже у власних словах.

Але спершу треба попрощатися.

Розділ перший

Дим

— Чому ти плачеш?

Співець та його малий учень Ру, стоять біля Темнокаменя та обсидіанових каменюк, виставлених колом, і дивляться униз, в долину, повну наметів, сцен і прапорців. На вулканічному склі каменюк відблискують ранкові промені сонця, небо синє-синє, як павині вічка, а між квітами літають метелики. Чудовий початок чудового дня.

Проте співець не може стримати гучних ридань. Його губи міцно стиснуті, кулаки зціплені, тіло аж дрижить від того, як він старається стриматись, але очі все видають: його лице мокре від сліз, сльози стікають носом і скапують на плащ.

— Чому ти такий сумний?

Ру вперше бачить старого кроля в такому стані. Малий вчепився за його бриджі й, здається, от-от розплачеться сам. Співець не може видушити з себе ані слова й мовчки показує на фестиваль у долині. Планувалося свято: щорічне збіговисько співців з усіх П'яти королівств, які мали обмінюватись піснями, оповідками й сагами. Але свято перетворилось на похорон.

Посередині містечка стоїть велика шестикутна сцена. Ще вчора вони сиділи довкола неї й дивилися, як виконавці зачаровують слухачів своїми талантами. Але тепер дошки порубали й спорудили з них похоронне багаття, куди поклали тіло Верховного співця, обмотане різнобарвними прапорами, вимпелами й гірляндами з нарцисів. Ру здогадався, що Верховний співець помер уночі, й фестиваль перетворився на траур.

Довкола багаття зібралися усі співці. Вони вбралися у найяскравіший одяг, причепили до ціпків барвисті прапорці й навіть розфарбували свої хутра яскравими пасмами помаранчевого, фіолетового та ясно-зеленого. Згори здавалося, ніби декілька веселок зіткнулося й розсипалося на купу уламків, що заповнили всю долину.

Ру дивиться на це все і чуває вухо.

— Я думав, що коли хтось помирає, то вдягають чорне, — каже він. — А вони як на вечірку зібралися...

— Він... він терпіти не міг... чорний колір, — встигає сказати співець, перш ніж схлипування знову перехоплюють йому подих. Хтось запалює багаття: полум'я спалахує й починає облизувати наскладані дрова. Різнобарвні прапори помалу чорніють і зморщуються.

— То ви його знали? — питає Ру. Він не розуміє, чому вчитель так засмутився через кроля, якого вони бачили тільки на сцені.

— Дуже... дуже добре знав, — каже співець.

З багаття здіймається дим. Між дрова поклали багато пахощів і трав. Ру стоїть високо вгорі, але й тут вловлює запах пачулі й лаванди. Солодкавий, білий дим плине вгору й розвіюється на вітрі.

— Тоді чому ми не внизу, з усіма? Га?

Співець витяг його з ліжка, щойно почало світати, й Ру з нетерпінням чекав на ще один день фестивалю. Йому здавалося несправедливим, що вони пропускають дійство, хай навіть сумне.

— Тому, — тільки й каже співець. Він простягає лапу, наче хоче торкнутися диму, що ліниво